

TÔI NGHE TRONG NHỮNG CÂU THƠ ĐỨC DŨNG

Nhà thơ, TS. Nguyễn Sĩ Đại

Nguyễn Đức Dũng là một nhà báo và là một cây bút viết truyện, ký, tiểu phẩm quen thuộc với bạn đọc. Ông là Phó Giáo sư, Tiến sĩ, người thầy góp phần đào tạo ra nhiều thế hệ làm báo Việt Nam tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền. Ông còn là nhạc sĩ, tác giả của nhiều bài hát nổi tiếng. Một người đa tài, và với tôi là một tấm gương lao động, sự nỗ lực không mệt mỏi trên con đường sáng tạo...

Tôi với ông cùng đồng môn ở Khoa Ngữ-Văn, Trường Đại học Tổng hợp, Hà Nội, lại có thời gian cùng làm việc tại Trung tâm Truyền hình Nhân Dân, Báo Nhân Dân. Ông là Phó Giám đốc Thường trực, tôi là thành viên Hội đồng cố vấn, sau gọi là Hội đồng Thẩm định. Làm việc cùng nhau, thời gian 10 năm có lẽ nhưng do công việc bận rộn, ít trò chuyện cùng nhau, thỉnh thoảng gặp để nghe những ca khúc mới của ông. Tôi biết ơn ông, vì có một bài thơ của tôi, bài “Ta về với mẹ ta thôi” được ông phổ nhạc. Bài hát ấy mẹ tôi và những người thân của tôi rất thích.

Thật khó nói thêm về thơ Đức Dũng, khi nhà thơ Hải Đường đã có một tiểu luận khá công phu qua lời giới thiệu đã in ở đầu cuốn sách này.

Ở tư cách là bạn đồng môn, tôi thật sự xúc động, khi thơ anh gọi lại cho tôi về những năm tháng sinh viên, từ địa danh Mễ Trì đến những cánh hoa bằng lăng tím như xúc tác, như nói hộ những mối tình.

Hẳn bạn đọc thấy thơ anh chín sớm. Từ những bài thơ đầu tiên đã nhuần nhị giữa ý, nhạc và lời, tình cảm thiết tha, cao xa khát vọng...

Sinh viên Tổng hợp Văn thường rất lãng mạn. Đã yêu là yêu say đắm, yêu không có đường về, yêu cả khi người ta không yêu mình nên thất tình là một tất yếu. Về mặt nào đó, thơ Đức Dũng là thơ một kẻ thất tình, chứa nhiều buồn thương, có lúc tưởng chừng ủy mị. Nhìn từ phía khác, ta thấy thơ ấy phản ánh tâm hồn đẹp của một tuổi hoa niên đầy khát vọng, hiến dâng nhưng hiện thực lại không thể thỏa mãn hết được.

Những bài thơ trong giai đoạn đầu của thơ anh buồn nhưng vẫn mang vẻ đẹp cao sang. Con đường làm thơ là con đường làm giàu có tâm hồn mình, làm cho mình lớn lên để cân bằng lại với những mất mát, những điều chưa tới. Có thể nói bài thơ “Đi tìm” (viết từ năm 1978, khi tác giả còn là sinh viên, mới tròn 20 tuổi) là một ví dụ tiêu biểu cho luận điểm này:

*Ta tìm đến sao trời
Sao ở xa, xa quá!
Ta tìm đến buổi chiều
Chiều tím buồn lặng lẽ*

*Lại tìm về sóng bể
Sóng cứ vô vô tâm
Ta tìm đến bạn bè
Vẫn những khuôn mặt cũ!*

*Muốn tìm vào giấc ngủ
Giấc ngủ lánh xa ta
Ta tìm đến cây đàn
Thanh âm về day dứt*

*Bài ca buồn thuở trước
Chỉ một mình ta thôi...
(Đi tìm, 1978)*

Ở những giai đoạn sau, khi đã trải đời, thơ Đức Dũng vẫn viết về tình yêu, vẫn với trái tim dạt dào sóng đánh, nhưng đậm sâu hơn, dịu mà sâu những triết lý cuộc đời; chất liệu ngôn ngữ, liên tưởng hiện đại hơn, thái độ tự tin, chấp nhận hơn:

*Đừng níu kéo thời gian em
Những mùa đi không trở lại bao giờ
Ta đã sống trên dòng sông số phận
Sao lại buồn vì năm tháng lênh đênh?*

*(...)
Thôi em ạ, đừng mơ làm thiếu nữ
U-năm-mươi tóc bạc, da mồi
Em hãy cứ dịu dàng làm thiếu phụ
Chẳng cần ai, cho mỗi một người thôi*

*Rồi sẽ hết những vui buồn, duyên nợ
Những giận hờn, ân oán, khổ đau
Nơi sương trắng cuối trời ta sẽ tới
Một dòng sông không có nhịp cầu.
(Nói với em, 2020)*

*Đừng thấy anh cười nghĩa là vui em ạ
Có nụ cười nước mắt chảy vào trong
Ảnh đại diện bao giờ chẳng thể
Vui sướng chia ra, cay đắng để trong lòng!
(Em có vui không?, 2021)*

*Thương gió cũ thổi từ miền em cũ
Thương những loài hoa cứ nở theo mùa!
Thương những dòng sông, con đò, bến đợi
Bỗng thấy thương mình*

và thương những ngày xưa...

(Thương những ngày xưa, 2021)

Thơ anh ngọt ngào như những lời ru, ru về tuổi thơ ở quê hương, ru về kỷ niệm học trò và vọng dài, nối theo lời ru của mẹ để nuôi lớn những ước mơ, giữ bền ân nghĩa.

*Con đã đi khắp bốn phương trời
Gặp những lời ru, những miền đất lạ
Hành lý còn nguyên lời ru của Mẹ
Gió thổi, trưa Hè, tiếng võng đu đưa...*

*Chỉ còn lời ru vọng lời Mẹ xưa
Gió cay mắt chiều nắng gầy trên mái rạ
Qua tháng năm nhọc nhằn khoai lúa
Lời ru nghèo nuôi những ước mơ xa.*

(Lời ru, 2023)

Tôi nghe trong thơ Đức Dũng một trái tim yêu luôn thồn thức và một lời ru ấm ngọt quê nhà./.

5/2005

N.S.Đ